

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Časté a zajímavé dotazy k ochraně dětí ohrožených syndromem CAN

Oznamovací povinnost

1. Dotaz :

Přestože zákon o sociálně právní ochraně svým způsobem upravuje ohlašovací povinnost nemocnice a školských zařízení, opakovaně se setkáváme s tím, že se k nám tyto informace nedostávají. Vlastně jsme nedostali ještě jediné hlášení.

Nyní se stalo, že až po čase jsme se dozvěděli, že v místní škole došlo hned ke dvěma případům hospitalizací dětí.

Jeden chlapec byl hospitalizován s průjemem, kdy mu bylo projímadlo podáno úmyslně spolužákem, což bylo v nemocnici oznámeno, druhý případ se týká děvčete, které ve třídě spolykalo prášky a pokusilo se o sebevraždu. Děti jsou ročník 1998, 1997.

Ani v jednom případě nám nebylo nemocnicí nic ohlášeno, protože, jak sdělil telefonicky pan ředitel, záznamy mají, a pokud by nám je měli poskytnout, potřebovali by souhlas rodičů. U dívčiny přitom se zřejmě jednalo o reakci na hádku s otcem. Bohužel, zákon o SPOD si vykládají po svém a my nevíme, jak dostatečně argumentovat, přestože jsme jim ho citovali, především § 10 odst. 4 a 5. Ministerstvo zdravotnictví zřejmě nijak nemocnice neinformuje, ostatně jako vždycky (stejně to bylo i v případě utajených porodů).

Zaráží nás i postup pana ředitele školy, který již poměrně dlouhou dobu šikanu onoho žáka kryje, nereflektuje na stížnosti učitelů a rodičů ostatních žáků. Stejně nepochopitelně jednal již ředitel předchozí školy, kam chlapec docházel a byl pro neúnosnost jednání přemístěn.

Hromadné rozdávání pokut z naší strany je nemyslitelné, protože pak by s námi už nespolupracoval nikdo. Jsme malé město, tito učitelé učí i naše děti, je zde často i "korupční" provázanost všech zúčastněných osob, znají se, mají mezi sebou podnikatelské vazby, důležité funkce.

Jak máme argumentovat a přimět nemocnici, aby s námi spolupracovali v případech, kde vyloženě nejde o úraz, ale třeba o výše zmíněné případy?

Odpověď :

V obou případech došlo k porušení § 10 odst. 4 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ zákon o SPOD“), a to jak školou, tak zdravotnickým zařízením. Ustanovení § 10 odst. 4 ukládá oznamovací povinnost **všem bez rozdílu**, to znamená sdělit obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností skutečnosti, které nasvědčují, že jde o děti uvedené v § 6 odst. 1, a to **bez zbytečného odkladu**. Místně příslušným k přijetí oznámení je ve smyslu § 61

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

odst. 1 zákona obecní úřad obce s rozšířenou působností, při respektování výjimek uvedených v § 61 odst. 3 písm. a) a d).

V této souvislosti je třeba zmínit ust. § 55 odst. 2 písm. b) zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů, které ukládá každému zdravotnickému pracovníkovi zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o nichž se dověděl v souvislosti s výkonem svého povolání s výjimkou, kdy se skutečnost sděluje se souhlasem ošetřované osoby nebo kdy byl této povinnosti zproštěn nadřízeným orgánem v důležitém státním zájmu. Povinnost oznamovat určité skutečnosti, uložené zdravotnickým pracovníkům zvláštními předpisy, není tím dotčena. Za takový zvláštní předpis, jehož účelem je chránit děti před možným ohrožením, narušením nebo již v situaci, kdy dítěti je ublíženo, je třeba považovat i zákon o SPOD, který navíc uvádí, že **při plnění povinnosti podle věty první a druhé se nelze dovolávat povinnosti zachovat mlčenlivost podle zvláštního právního předpisu, kterým se míní právě § 55 zákona o péči o zdraví lidu.**

Tímto ustanovením samozřejmě není dotčena oznamovací povinnost podle trestního zákona. Ve vztahu k § 7 zákona o SPOD toto ustanovení nehovoří o oprávnění, ale o povinnosti, za jejíž nesplnění se fyzická osoba nebo právnická osoba může dopustit přestupku nebo správního deliktu podle § 59e, § 59j nebo § 59k části sedmé zákona o SPOD.

Zákon o SPOD nesleduje ustanoveními v části sedmé hromadné rozdávání pokut, ale plnění povinností všemi, kterým to zákon ukládá. **Oznamovací povinnost ve vztahu k dětem uvedeným, ale i jinak ohroženým nebo narušeným (§ 6 odst. 1 nevymezuje okruh dětí taxativně) není v zákoně upravena bezúčelně.** Smyslem tohoto ustanovení je předcházet působení nepříznivých vlivů na děti a přijímat včas potřebná preventivní opatření či zabezpečit odpovídající pomoc zejména dětem zanedbávaným, týraným a zneužívaným. **Ustanovení § 10 odst. 4 zákona je ve vztahu k právním předpisům z jiných právních oblastí ustanovením zvláštním, jehož účelem je ve smyslu § 5 zákona činit všemi institucemi a orgány vše pro blaho dítěte.**

Pokud orgán SPOD nedbá, aby výše uvedená oznamovací povinnost byla plněna, sám porušuje zákon o SPOD a škola vedle zákona o SPOD též porušuje metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení č.j. 28 275/ 2000 ze dne 8.12. 2000, který přímo v čl. 7 odkazuje na ustanovení § 10 zákona o SPOD. Přehlížením porušování povinnosti se orgán SPOD nepřímou podílí na dalším ubližování dětem a podpoře a rozvíjení šikany. I když lze uvěřit, že místní vlivy působí a korupční prostředí se rozvíjí, právě proto je třeba tomu učinit přítrž. V této souvislosti je také třeba podotknout, že k zamezení těchto vlivů a jevů musí působit nejen sociální pracovníci, ale především vedení orgánu sociálně-právní ochrany, kterým je obecní úřad obce s rozšířenou působností, tedy vedoucí odboru sociálních věcí, ale také tajemník, starosta. Tuto záležitost by měl pomoci také řešit radní, který má sociální věci, školství a zdravotnictví na starosti.

Řešením je tedy nejen zahájení řízení o přestupku nebo správním deliktu ve smyslu části sedmé zákona o SPOD a uložení sankce, ale také v projednání této závažné

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

věci se zřizovatelem a vedením nemocnice a školy, včetně požadavku na postih. Další možností je též projednání v komisi sociálně-právní ochrany dětí. Volit tento způsob je však vhodné jen při méně závažném pochybení a v situaci, kdy osoba povinná nebyla na plnění povinnosti upozorněna a jedná se o aplikaci nového ustanovení, či nového nebo novelizovaného předpisu. To není situace v městě, jehož orgán sociálně-právní ochrany dětí učinil dotaz. Rozšířený rozsah oznamovací na zdravotnická zařízení byl do zákona o SPOD zapracovaný novelou zákona o SPOD, účinnou od 1.6. 2006. Od účinnosti uběhla dostatečně dlouhá doba, aby praxe reflektovala novou právní úpravu.

2. Dotaz :

Musí učitel oznámit skutečnost, že matka přivedla dítě do školy zbité a odmítla se s učitelem bavit o tom, jak k tomu dítě přišlo?

Odpověď :

Jestliže pedagog zjistí, že dítěti bylo nějakým způsobem ublíženo nebo mu je ubližováno, **má ze zákona** (§ 10 odst. 4 zákona č. 359/1999 Sb.) **oznamovací povinnost**.

Skutečnost, že matka přivede dítě do školy s četnými podlitinami a odmítá vysvětlit, co se mu stalo, již sama o sobě signalizuje nějaký problém. Může jít o situaci, kterou je matka ochotna a schopna řešit sama, například tím, že sdělí, že dítě nepřiměřeně ztrestal její druh, že se jednalo o jednorázovou záležitost, matka druhá z bytu vykazala, s dítětem navštívila lékaře, který je ošetřil, věc oznámila sama na policii a orgánu sociálně-právní ochrany dětí. Častější jsou však situace, kdy rodič odmítá jakékoliv sdělení, snaží se ublížení dítěti tajit, nechce situaci řešit, není ochoten jít s dítětem k lékaři a v těch nejhorších případech dokonce ukrývá dítě před zraky veřejnosti, aby se na ubližování nepřišlo. Přitom nejsou ojedinělé případy, kdy ubližování dítěti v rodině není jednorázovou záležitostí.

V těchto a dalších případech nelze pochybovat o aplikaci výše uvedeného ustanovení, tj. **o nutnosti splnit oznamovací povinnost, a to neprodleně**. Okamžité splnění této povinnosti v případech, kdy se situace jeví jako velmi vážná, tj. kdy dítě je nebo by mohlo být ohroženo, popř. je narušen jeho příznivý vývoj, je velice důležité, neboť jedině tak se včas podchytí případy týraných, zneužívaných a zanedbávaných dětí. Takové případy zůstávají dlouho skryté právě proto, že k nim dochází často v soukromí, ať už v užší nebo širší rodině.

Pedagog se v žádném případě nemůže domnívat, že k oznámení potřebuje souhlas rodičů dítěte. S tímto tvrzením souvisí i právní úprava obsažená v **§ 53 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí**, podle kterého jsou **státní orgány, zaměstnavatelé, další právnické osoby, zejména školy, školská,**

Předmět plnění veřejné zakázky je financován z Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost a ze státního rozpočtu ČR.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

zdravotnická a jiná obdobná zařízení, fyzické osoby, pokud jsou zřizovateli škol a dalších zařízení, a pověřené osoby povinny na vyzvu orgánů sociálně-právní ochrany sdělit bezplatně údaje potřebné pro poskytnutí sociálně-právní ochrany dítěti, nebrání-li tomu zvláštní právní předpis.

Povinné mlčenlivosti podle zvláštního právního předpisu se však nelze dovolávat, jestliže mají být sděleny údaje o podezření z týrání, zneužívání dítěte nebo ze zanedbávání péče o něj.

V souvislosti s případy týraných dětí je třeba zmínit i oznamovací povinnost podle dalšího předpisu, kterým je zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Ten v ustanovení § 367 upravuje **trestnost toho, kdo se hodnověrným způsobem dozví, že jiný připravuje nebo páchá mimo jiné také trestný čin týrání svěřené osoby podle § 198 a nepřekazí jej, a v § 368 trestnost toho, kdo se hodnověrným způsobem dozví, že jiný spáchal mimo jiné také trestný čin týrání svěřené osoby podle § 198 a neoznámí to.**

Tato dvě ustanovení trestního zákoníku ukládají každému povinnost překazit nebo oznámit páchání zákonem vymezených trestných činů, tj. i trestného činu týrání svěřené osoby.

Přestupky

Nikdo z nás, kdo působíme v oblasti péče o děti a rodinu, si zcela určitě nepřeje, aby děti byly vystaveny nebo vystavovány nebezpečí, která je nějakým způsobem ohrožují či narušují.

Proto byla v souvislosti s přijetím zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, přijata i novela zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. V této právní úpravě nastaly k 1.6. 2006 změny, které přinesl zákon č. 134/2006 Sb., kterým se mění zákon o sociálně-právní ochraně dětí, zákon o rodině, zákon o přestupcích, občanský soudní řád a zákon o státní sociální podpoře. Přestupky v oblasti ochrany dětí jsou od 1.6. 2006 upraveny v zákoně č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů následovně :

§ 59

- (1) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že
- a) jako osoba u níž se dítě nachází, neumožní seznámení dítěte se žadatelem podle § 24 odst. 3 a § 24a odst. 4,
 - b) vykonává bez pověření činnost uvedenou v § 48 odst. 2,
 - c) neoprávněně, v rozporu s § 19a odst. 2, zprostředkuje osvojení nebo

Předmět plnění veřejné zakázky je financován z Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost a ze státního rozpočtu ČR.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

pěstounskou péči podle § 19a odst. 1 písm. d),

- d) nesplní povinnost podle § 10a odst. 2 oznámit obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, že převzala do své péče dítě s úmyslem přijmout je do péče trvalé,
- e) ztíží péči osvojitele nebo výchovu osvojenice prozračením nebo rozšířením údajů o osvojení,
- f) maří výkon ochranné výchovy dítěte anebo narušuje výchovu dítěte svěřeného do výchovy jiného občana než rodiče nebo do pěstounské péče,
- g) jako osoba odpovědná za dítě ponechá dítě bez náležitého dozoru přiměřeného jeho věku, rozumové vyspělosti, popřípadě zdravotnímu stavu, a tím je vystaví nebezpečí vážné újmy na zdraví, nebo v důsledku toho dítě způsobí újmu na zdraví jiné osobě nebo škodu na cizím majetku nikoli nepatrnou,
- h) v úmyslu ponížit lidskou důstojnost dítěte použije vůči němu nepřiměřeného opatření, nebo
- i) úmyslně ztěžuje nebo maří výkon rozhodnutí obecního úřadu podle § 13, kterým byl nad dítětem stanoven dohled nebo kterým byla dítěti uložena omezení.

(2) Za přeštek podle odstavce 1 písm. a), b), d) až i) lze uložit pokutu do 50 000 Kč a za přeštek podle odstavce 1 písm. c) pokutu do 200 000 Kč.

§ 59a

(1) Rodič nebo jiná fyzická osoba odpovědná za výchovu dítěte se dopustí přeštku tím, že

- a) nesplní povinnost využít pomoc odborného poradenského zařízení, o jejímž uložení rozhodl orgán sociálně-právní ochrany podle § 12, nebo
- b) nepřevzme dítě při jeho návratu z ciziny podle § 36 odst. 3, ačkoliv mu v tom nebrání závažná překážka.

(2) Za přeštek podle odstavce 1 lze uložit pokutu do 20 000 Kč.

Vymezení nových skutkových podstat přeštků bylo záměrem zákonodárce zejména proto, aby jednání a zacházení s dětmi bylo podchyceno včas, tzn. ještě v té fázi, kdy nejde o trestný čin.

Přeštku se může dopustit i pedagog.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

3. Dotaz :

Smí učitel umožnit ve škole rozhovor s pracovníkem orgánu sociálně-právní ochrany dětí bez přítomnosti rodičů a učitele?

Odpověď :

Podle § 8 a § 52 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, **jsou zaměstnanci orgánu sociálně-právní ochrany oprávněni** v souvislosti s plněním úkolů podle tohoto zákona a pro poskytování sociálně-právní ochrany dětem, na které se ve smyslu § 6 odst. 1 tohoto zákona sociálně-právní ochrana zaměřuje, **navštěvovat dítě v obydlí a také ve škole a školském zařízení.**

Vedle toho **má dítě samo právo požádat** orgány a zařízení sociálně-právní ochrany, státní orgány, kterým podle zvláštních předpisů přísluší též ochrana práv a oprávněných zájmů dítěte, pověřené osoby **školy, školská a zdravotnická zařízení o pomoc při ochraně svého života a dalších práv, a to i bez vědomí rodičů nebo jiných osob odpovědných za výchovu dítěte** (§ 8 odst. 1 zákona o SPOD).

Dítěti, které je schopno formulovat své vlastní názory, dává zákon **právo** se pro účely sociálně-právní ochrany **svobodně vyjadřovat** při projednávání všech záležitostí, které se ho dotýkají, **a to i bez přítomnosti rodičů** nebo jiných osob odpovědných za jeho výchovu. Vyjádření dítěte se musí věnovat náležitá pozornost (§ 8 odst. 2 zákona o SPOD).

Aplikace tohoto ustanovení v praxi znamená zvýšenou ochranu dětí a jejich práv a právem chráněných zájmů v různých situacích. Jde zejména o případy dětí týraných, zneužívaných a zanedbávaných (viz výše), o případy dětí, jejichž rodiče se rozvádějí, aniž by přitom respektovali přání dítěte, s kým chce zůstat (třeba proto, že tam chodí do školy, má tam kamarády a sportovní klub, nebo proto, že nevychází s novým partnerem dotyčného rodiče). Jde také o situace, kdy rodiče odmítají s dítětem navštívit lékaře, ačkoliv dítě má zdravotní potíže a samo chce k lékaři jít – ten však pochopitelně požaduje účast rodiče. Řada takových situací se dá jednáním s rodiči nebo jinými osobami odpovědnými za výchovu dítěte snadno vyřešit. Často se však neřeší – třeba jen proto, že si rodiče neuvědomili, jak velký problém to pro jejich dítě je nebo že dítěti nevěřili.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Kazuistika

OSPOD se ptá, jak má postupovat v následující situaci :

Zaměstnankyně OSPOD se dostavily do školy na domluvený pohovor s dítětem s podezřením na týrání partnerem matky. Ve škole je čekala výchovná poradkyně (doslova s dychtivým pohledem, zápisníčkem a tužkou v ruce), která chtěla být pohovoru s dítětem za každou cenu přítomná. Hovořila o tom, že si chce dělat zápis z výchovného pohovoru. Sociální pracovnice se jí snažily vysvětlit, že se nejedná o pohovor týkající se školy a nechtěly přítomnost dalších osob při pohovoru s dítětem připustit. Odkazovaly na § 53 zákona o SPOD. Po delším vysvětlování, kdy se dostavila i paní ředitelka, jim byl pohovor umožněn se slovy: " Tak já Vám tedy věřím, že dítěti neublížíte!" V době pohovoru paní ředitelka zkontaktovala Mgr.... , prý právníka pro oblast školství. Ten jí poradil, aby pohovor s OSPOD bez přítomnosti pracovníka školy nepovolovala - buď má být dle jeho slov přítomen učitel nebo by si škola měla zajistit souhlas rodičů.

OSPOD chce paní ředitelku pozvat do komise sociálně - právní ochrany dětí a ptá se, co vše lze paní ředitelce sdělit a jaké argumenty použít.

Odpověď :

Ustanovení § 52 odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o SPOD „) opravňuje zaměstnance orgánů sociálně-právní ochrany dětí v souvislosti s plněním úkolů podle tohoto zákona navštěvovat dítě a rodinu, ve které žije, v obydlí a zjišťovat v místě bydliště dítěte, ve škole a ve školském zařízení, ve zdravotnickém zařízení, v zaměstnání nebo v jiném prostředí, kde se dítě zdržuje, jak rodiče nebo jiné osoby odpovědné za výchovu dítěte o dítě pečují, v jakých sociálních podmínkách dítě žije a jaké má dítě chování. Toto oprávnění mají zaměstnanci orgánu sociálně-právní ochrany dětí vykonávat na základě vlastního správního uvážení (dítě a jeho rodina je v evidenci OSPOD za účelem poskytování SPOD), na základě určitého oznámení, podnětu, či na žádost soudu.

Pokud jde o návštěvy dítěte ve škole, je škola povinna umožnit zaměstnancům orgánu sociálně-právní ochrany rozhovor s dítětem v prostorách školy, a to i bez předchozího vyrozumění zákonných zástupců dítěte. Jestliže zákon přiznává zaměstnancům orgánu sociálně-právní ochrany dětí právo zjišťovat ve škole skutečnosti o výchově dítěte, o jeho chování a životních podmínkách, pak z tohoto zákonného ustanovení vyplývá pro školu povinnost vytvořit pracovníkům orgánu sociálně-právní ochrany takové podmínky, aby mohli zmíněné oprávnění účinně realizovat, včetně povinnosti zajistit vhodnou místnost, v níž může rozhovor dítěte a sociálního pracovníka proběhnout.

Žádný předpis neukládá a ani nedovoluje zaměstnancům školy být přítomni při pohovoru sociálního pracovníka s dítětem, naopak je to výsadní oprávnění zaměstnanců orgánů sociálně-právní dětí. To ovšem neznamená, že přítomnost pedagoga nebo jiné vhodné osoby při pohovoru s dítětem není v některých

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

případech vhodná. Může jít např. o situaci dítěte, které má naprostou důvěru k ředitelce školy, třídní učitelce či vychovatelce a v jejich přítomnosti ztratí ostych a bude hovořit. Může jít ale i o situaci, kdy naopak dítě se bude stydět za poměry v rodině a nebude chtít před pedagogy hovořit. Je tedy na správním uvážení zaměstnance orgánu sociálně-právní ochrany dětí, jak potřebu přítomnosti pedagoga nebo jiné fyzické osoby vyhodnotí.

V případě přítomnosti dalších osob u rozhovoru s dítětem platí pro všechny povinná mlčenlivost ve smyslu § 57 zákona o SPOD.

Předběžné vyrozumění zákonných zástupců dítěte o rozhovoru s dítětem či jejich souhlas není třeba, škole ani orgánu sociálně-právní ochrany dětí žádný právní předpis takovou povinnost neukládá, nehledě k tomu, že v případě podezření na syndrom CAN by to bylo kontraproduktivní. Kromě toho má dítě v souladu s § 8 odst. 2 zákona o SPOD při projednávání všech záležitostí, které se ho dotýkají, právo svobodně vyjádřit své názory i bez přítomnosti rodičů nebo jiných osob odpovědných za jeho výchovu. Z toho vyplývá, že rozhovor zaměstnance orgánu sociálně-právní ochrany s dítětem ve škole může být veden bez přítomnosti třetích osob, a to jak rodičů, tak i pracovníků školy. Totožné závěry jako pro návštěvu dítěte ve škole platí i při provádění šetření zaměstnanců orgánu sociálně-právní ochrany v předškolním zařízení, které dítě navštěvuje.

Adekvátně k tomuto oprávnění mají rodiče a jiné osoby odpovědné za výchovu dítěte povinnost návštěvu v obydlí dítěte umožnit (§ 53 odst. 2 zákona) a pokud povinnost uloženou zákonem nesplní , může jim být podle § 53 odst. 5 uložena pořádková pokuta a mohou se také dopustit přestupku podle § 59 odst. 1 písm. i zákona o SPOD. Tato sankce se ale netýká školy.

Pokud budou ředitelka školy či jiný pedagog pozváni na jednání komise pro sociálně-právní ochranu dětí, kde se seznámí s údaji o dítěti a jeho rodině, platí pro ně povinnost mlčenlivosti podle výše uvedeného ustanovení a je třeba je na tuto povinnost upozornit. **Také je třeba školu upozornit, resp. pedagogům vysvětlit, že návštěvy a pohovory s dětmi provádí orgán SPOD pro poskytnutí sociálně-právní ochrany a nikoliv proto, aby dětem ubližoval. Projednání situace dětí v konkrétním případě s pedagogy není třeba se bát, naopak, může být velmi prospěšné pro stanovení společného postupu při ochraně dětí.**

Zanedbávání péče o dítě

4. Dotaz :

Jak má škola postupovat při podezření, že rodiče dítě nechávají úmyslně a bezdůvodně doma, vymýšlí si zdravotní problémy dítěte. Dítě je však viděno

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

venku, jak si hraje nebo jezdí na kole. Stejně je tomu v případě, že lékař uzná dítě zdravým, rodiče dítě i nadále nechají doma.

Odpověď :

Škola by měla začít spolupracovat s OSPOD a s příslušným dětským lékařem. Styčným orgánem v tomto případě je především OSPOD, který by po konzultacích s lékařem a školou měl pozvat rodiče k jednání a upozornit je, že porušují povinnosti řádně vychovávat svoje děti (vyplývá z rodičovské zodpovědnosti). OSPOD může rodiče pozvat také na jednání komise pro sociálně-právní ochranu dětí obecního úřadu obce s rozšířenou působností (městského úřadu), současně pozvat zástupce školy a lékaře a tam problém projednat (§ 38 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů). **Obecní úřad (nikoliv obecní úřad obce s rozšířenou působností - městský úřad) a soud** také mohou rozhodnout o napomenutí rodičů nebo o stanovení dohledu správním orgánem nebo soudem.

Druhou otázkou je, zda se rodiče nedopouštějí přestupku podle § 31 zákona č. 200/1900 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů tím, **že zanedbávají péči o povinnou školní docházku svého dítěte**. To pak musí řešit příslušný správní orgán na úseku školství. I v tomto případě hraje významnou roli OSPOD, který může některé skutečnosti získané šetřením v rodině správnímu orgánu, který by rozhodoval o přestupku dodat.

5. Dotaz :

Škola nahlásí OSPOD, že přihlášené dítě nenastoupilo školní docházku, jiná škola nedala žádost o postoupení spisové dokumentace dítěte. OSPOD provede šetření v místě bydliště a na dalších potencionálních adresách s negativním závěrem, že se zde rodina nezdržuje.

Dotazem na DSSP zjištěno, že dávky jdou na číslo účtu, zákonný zástupce je pozván až za 3 měsíce, hrozí zde vykázaní neomluvených hodin a následně řešení na přestupkové komisi.

Stejný problém se týká i lékařské péče, kdy dítě nemá provedené základní prohlídky a očkování a OSPOD provede návštěvy na potencionálních adresách s negativním výsledkem.

OSPOD by uvítal znovu zavedení povinnosti hlášení přechodných pobytů.

Odpověď :

OSPOD nezbyvá, než podat podnět k trestnímu stíhání rodičů pro podezření ze spáchání TČ zanedbání povinné výživy podle § 196 či TČ ohrožování výchovy dítěte podle § 201 trestního zákoníku.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

6. Dotaz :

Jak postupovat, když žák ve škole onemocní nebo se zraní a telefon na zákonného zástupce, který má škola k dispozici neexistuje nebo je nedostupný ?

Odpověď :

Škola je odpovědná za ochranu dítěte, a to i v případě, že se zraní nebo náhle onemocní a je třeba dítěti okamžitě zajistit lékařskou péči. V takovém případě musí zavolat lékaře nebo dítě doprovodit k ošetření a současně by měla informovat zákonného zástupce. Zdravotnické zařízení bude postupovat podle zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů. Pokud nastane situace, že nebude možné spojit se se zákonným zástupcem, měl by se v případě závažných situacích kontaktovat OSPOD, a to buď obecní úřad nebo obecní úřad obce s rozšířenou působností. Ten by poradil a pomohl konkrétní situaci řešit. V každém případě dítě nesmí zůstat bez pomoci a dozoru (o dalším postupu viz. stanovisko k ustanovení opatrovníka – ochrana zdraví dítěte).